

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2021. gada 23. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Direktīva 2010/64/ES – 5. pants – Mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāte – Direktīva 2012/13/ES – Tiesības uz informāciju kriminālprocesā – 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts – Tiesības tikt informētam par apsūdzību – Tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu – Direktīva 2016/343/ES – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 2. punkts – LESD 267. pants – LES 19. panta 1. punkta otrā daļa – Pieņemamība – Pārsūdzība tiesiskuma interesēs pret lēmumu, ar ko lūgts sniegt prejudiciālu nolēmumu – Disciplinārlieta – Augstākas instances tiesas pilnvaras atzīt par prettiesisku lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

Lietā C-564/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Pesti Központi Kerületi Bíróság* (Peštas apgabala centrālā tiesa, Ungārija) iesniedza ar 2019. gada 11. jūlija lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 24. jūlijā, un papildināja ar 2019. gada 18. novembra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, kriminālprocesā pret

IS,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], J. Regans [*E. Regan*], S. Rodins [*S. Rodin*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents), tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2021. gada 18. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- IS vārdā – *A. Pintér* un *B. Csire, ügyvédek*,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *R. Kissné Berta*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – ungāru.

- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *P. Huurnink*, kā arī *J. Langer*, pārstāvji,
- Zviedrijas valdības vārdā – sākotnēji *H. Eklinder*, *C. Meyer-Seitz*, *H. Shev*, *J. Lundberg* un *A. Falk*, vēlāk – *O. Simonsson*, kā arī *H. Eklinder*, *C. Meyer-Seitz*, *H. Shev*, *J. Lundberg*, *M. Salborn Hodgson*, *A. M. Runeskjöld* un *R. Shabsavan Eriksson*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – sākotnēji *A. Tokár*, *H. Krämer* un *R. Troosters*, vēlāk – *A. Tokár*, *M. Wasmeier* un *P. J. O. Van Nuffel*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 15. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/64/ES (2010. gada 20. oktobris) par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV 2010, L 280, 1. lpp.) 5. panta 2. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.) 4. panta 5. punktu un 6. panta 1. punktu, LES 6. panta 1. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu, LESD 267. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kas uzsākts pret IS, turku izcelsmes Zviedrijas pilsoni, par Ungārijas tiesību normu, kuras reglamentē šaujammieroču un munīcijas iegādi vai pārvadāšanu, pārkāpumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2010/64

- 3 Direktīvas 2010/64 5., 12. un 24. apsvērumā ir paredzēts:
 - “(5) [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas [..] 6. pantā un [Hartas] 47. pantā ir noteiktas tiesības uz taisnīgu tiesu. Hartas 48. panta 2. punktā ir garantēta tiesību uz aizstāvību ievērošana. Šajā direktīvā ir ievērotas šīs tiesības, un tā būtu atbilstīgi jāīsteno.
 - [..]
 - (12) [Šajā direktīvā] [..] noteikti kopējie minimālie standarti, kas jāpiemēro mutiskā un rakstiskā tulkojuma nodrošināšanai kriminālprocesā, lai veicinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.
 - [..]

(24) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir iespējams kontrolēt sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma atbilstību, ja kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā ir tikušas informētas.”

4 Šis direktīvas 2. pantā “Tiesības uz mutisko tulkojumu” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu vai nerunā tajā, nekavējoties tiek nodrošināts mutiskais tulkojums kriminālprocesā izmeklēšanas un tiesu iestādēs, tostarp policijas nopratināšanā, visās tiesas sēdēs un jebkādā starpposma uzklaušanās.”

[..]

5. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir tiesības apstrīdēt lēmumu, ar kuru noteikts, ka mutiskais tulkojums nav vajadzīgs, un, ja mutiskais tulkojums ir bijis nodrošināts, ir iespēja sūdzēties par to, ka tulkojuma kvalitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.

[..]

8. Mutiskais tulkojums, ko sniedz saskaņā ar šo pantu, ir pietiekami kvalitatīvs, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību.”

5 Minētās direktīvas 3. pantā “Tiesības uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu, pieņemamā termiņā tiktu sniegts visu tādu dokumentu rakstiskais tulkojums, kuri ir būtiski, lai nodrošinātu, ka tās spēj īstenot savas tiesības uz aizstāvību, un lai nodrošinātu taisnīgu procesu.

2. Būtiskie dokumenti ietver jebkuru lēmumu par brīvības atņemšanu personai, jebkuru apsūdzību vai apsūdzības rakstu un jebkuru spriedumu.

[..]

5. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir tiesības apstrīdēt lēmumu, ar kuru noteikts, ka dokumentu vai tā fragmentu tulkojums nav vajadzīgs, un, ja tulkojums ir sniegts, ir iespējas sūdzēties par to, ka tulkojuma kvalitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.

[..]

9. Rakstiskais tulkojums, ko sniedz saskaņā ar šo pantu, ir pietiekami kvalitatīvs, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību.”

6 Šis pašas direktīvas 5. pantā “Mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāte” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis veic konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtais mutiskais un rakstiskais tulkojums atbilst kvalitātei, kas prasīta saskaņā ar 2. panta 8. punktu un 3. panta 9. punktu.

2. Lai veicinātu mutiskā un rakstiskā tulkojuma atbilstību un nodrošinātu tā efektīvu pieejamību, dalībvalstis cenšas izveidot pienācīgi kvalificētu [neatkarīgu] tulku un tulkotāju reģistru vai reģistrus. Izveidojot šādu reģistru vai šādus reģistrus, vajadzības gadījumā nodrošina to pieejamību advokātiem un attiecīgām iestādēm.

[..]”

Direktīva 2012/13

7 Direktīvas 2012/13 5., 30. un 34. apsvērumā ir paredzēts:

“(5) [Hartas] 47. pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk “[ECPAK]”) 6. pantā ir noteiktas tiesības uz taisnīgu tiesu. Hartas 48. panta 2. punktā ir garantētas tiesības uz aizstāvību.

[..]

(30) Dokumenti un vajadzības gadījumā fotogrāfijas, audioieraksti un videoieraksti, kas ir būtiski, lai efektīvi apstrīdētu aizdomās turēto vai apsūdzēto personu apcietināšanas vai aizturēšanas likumību saskaņā ar valsts tiesību aktiem, būtu jādara pieejami aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām vai viņu advokātiem vēlākais, pirms tiek sasaukta kompetenta tiesu iestāde, lai lemtu par apcietināšanas vai aizturēšanas likumību atbilstīgi [ECPAK] 5. panta 4. punktam, un tādā laikā, lai šīs personas varētu efektīvi izmantot savas tiesības apstrīdēt apcietinājuma vai aizturēšanas likumību.

[..]

(34) Šajā direktīvā paredzētā piekļuve lietas materiāliem būtu jānodrošina bez maksas, neskarot valstu tiesību aktu noteikumus, kuros paredzēts veikt maksājumus par lietas materiālos ietilpstošo dokumentu kopēšanu vai materiālu nosūtīšanu attiecīgajām personām vai viņu advokātiem.”

8 Šīs direktīvas 1. pantā, kurā izklāstīts tās priekšmets, ir noteikts:

“Šī direktīva paredz noteikumus par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām kriminālprocesā un par viņiem izvirzīto apsūdzību. Tā paredz noteikumus arī par to personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām, uz kurām attiecas Eiropas apcietināšanas orderis.”

9 Minētās direktīvas 3. pants “Tiesības uz informāciju par tiesībām” ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties saņemtu informāciju vismaz par šādām procesuālajām tiesībām, kā tās piemērojamas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, lai nodrošinātu minēto tiesību efektīvu īstenošanu:

a) tiesībām uz advokāta palīdzību;

b) tiesībām uz bezmaksas juridiskām konsultācijām un nosacījumiem šādu konsultāciju saņemšanai;

c) tiesībām tikt informētam par apsūdzību saskaņā ar 6. pantu;

d) tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu;

e) tiesībām klusēt.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai 1. punktā paredzētā informācija tiek sniegta mutiski vai rakstveidā vienkāršā un saprotamā valodā, ņemot vērā jebkādas neaizsargātu aizdomās turēto vai neaizsargātu apsūdzēto personu īpašās vajadzības.”

10 Šīs pašas direktīvas 4. pantā “Paziņojums par tiesībām apcietināšanas gadījumā” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas, kuras tiek apcietinātas vai aizturētas, nekavējoties saņemtu rakstveida paziņojumu par tiesībām. Viņiem dod iespēju izlasīt paziņojumu par tiesībām un ļauj to paturēt visu laiku, kamēr viņiem ir atņemta brīvība.

[..]

5. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu rakstveida paziņojumu par tiesībām valodā, ko viņi saprot. Ja paziņojums par tiesībām attiecīgajā valodā nav pieejams, aizdomās turētos vai apsūdzētās personas par to tiesībām informē mutiski valodā, ko viņi saprot. Pēc tam viņiem bez nepamatotas kavēšanās izsniedz paziņojumu par tiesībām valodā, ko viņi saprot.”

11 Direktīvas 2012/13 6. pantā “Tiesības uz informāciju par apsūdzību” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minēto informāciju sniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas, kas ir apcietinātas vai aizturētas, tiktu informētas par viņu apcietināšanas vai aizturēšanas iemesliem, tostarp par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņas tur aizdomās vai apsūdz.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi.

[..]”

12 Šīs direktīvas 7. pantā “Tiesības piekļūt lietas materiāliem” ir paredzēts:

“1. Ja persona jebkurā kriminālprocesa stadijā tiek apcietināta un aizturēta, dalībvalstis nodrošina, lai apcietinātajām personām vai viņu advokātiem tiek darīti pieejami kompetento iestāžu rīcībā esošie dokumenti, kas saistīti ar konkrēto lietu un kas ir būtiski, lai saskaņā ar valsts tiesību aktiem efektīvi apstrīdētu apcietināšanas vai aizturēšanas likumību.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām vai viņu advokātiem tiktu garantēta piekļuve vismaz visiem kompetento iestāžu rīcībā esošiem aizdomās turēto vai apsūdzēto personu attaisnojošiem vai apsūdzošiem lietiskajiem pierādījumiem, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un sagatavotu aizstāvību.

[..]”

- 13 Saskaņā ar minētās direktīvas 8. pantu “Pārbaude un tiesiskās aizsardzības līdzekļi”:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai informācijas sniegšana aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām saskaņā ar 3. līdz 6. pantu tiktu reģistrēta, izmantojot reģistrācijas procedūru, kas noteikta attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām vai viņu advokātiem ir tiesības saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām iesniegt sūdzību, ja kompetentās iestādes nav sniegušas informāciju saskaņā ar šo direktīvu vai atsakās to sniegt.”

Direktīva (ES) 2016/343

- 14 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā (OV 2016, L 65, 1. lpp.), 1. un 9. apsvērumā ir paredzēts:

“(1) Nevainīguma prezumpcijas princips un tiesības uz taisnīgu tiesu ir noteikti [Hartas] 47. un 48. pantā, [ECPAK] 6. pantā, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (ICCPR) 14. pantā un Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 11. pantā.

[..]

(9) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt tiesības uz taisnīgu tiesu kriminālprocesā, nosakot kopējus minimālos noteikumus attiecībā uz nevainīguma prezumpcijas un tiesīb[u] piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētiem aspektiem.”

- 15 Šīs direktīvas 8. pantā “Tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turētajiem vai apsūdzētajiem ir tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā.

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka tiesas sēde, kurā var tikt pieņemts nolēmums par aizdomās turētā vai apsūdzētā vainīgumu vai nevainīgumu, var notikt bez minētās personas klātbūtnes ar noteikumu, ka:

- a) aizdomās turētais vai apsūdzētais ir pienācīgā laikā informēts par tiesas sēdi un par neierašanās sekām; vai
- b) aizdomās turēto vai apsūdzēto, kas ir informēts par tiesas sēdi, pārstāv pilnvarots advokāts, kuru izraudzījies aizdomās turētais vai apsūdzētais, vai valsts.

[..]

4. Gadījumos, kad dalībvalstis paredz iespēju, ka tiesas sēdes var notikt bez aizdomās turēto vai apsūdzēto klātbūtnes, bet nav iespējams panākt atbilstību šā panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem, jo, neskatoties uz saprātīgiem centieniem aizdomās turēto vai apsūdzēto atrast, personas atrašanās vieta nav zināma, dalībvalstis var noteikt, ka nolēmumu tomēr var pieņemt un izpildīt. Minētajā gadījumā dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad aizdomās turētie vai

apsūdzētie ir informēti par nolēmumu, jo īpaši, kad minētās personas ir aizturētas, tās informē arī par iespēju minēto nolēmumu pārsūdzēt un par tiesībām uz lietas izskatīšanu no jauna vai par citu tiesību aizsardzības līdzekli saskaņā ar 9. pantu.

[..]”

- 16 Minētās direktīvas 9. pantā “Tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna” ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad aizdomās turētie vai apsūdzētie nepiedalās klātienē savas lietas izskatīšanā tiesā un kad nav izpildīti 8. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi, tiem ir tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā no jauna vai uz citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kurš dod iespēju no jauna noskaidrot lietas faktus, tostarp pārbaudīt jaunus pierādījumus, un kura rezultātā sākotnējo nolēmumu varētu atcelt. Minētajā sakarā dalībvalstis nodrošina, ka minētajiem aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem ir tiesības uz klātbūtni, efektīvi piedalīties saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām un izmantot tiesības uz aizstāvību.”

Ungārijas tiesības

- 17 *A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény* (2017. gada Likums XC, ar ko izveido Kriminālprocesa kodeksu, *Magyar Közlöny* 2017/90; turpmāk tekstā – “Kriminālprocesa kodekss”) 78. panta 1. punktā būtībā ir paredzēts – ja kriminālprocesa dalībnieks šajā procesā vēlas lietot citu valodu, kas nav ungāru valoda, viņam ir tiesības izmantot savu dzimto valodu un saņemt tulka palīdzību.
- 18 Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 201. panta 1. punktu kriminālprocesā par tulku var tikt norīkots tikai tulks ar oficiālu kvalifikāciju, bet, ja nav iespējams veikt šādu norīkošanu, ir atļauts norīkot tulku, kuram ir pietiekamas attiecīgās valodas zināšanas.
- 19 Šī kodeksa 490. panta 1. un 2. punktā būtībā ir paredzēts, ka valsts tiesa pēc savas ierosmes vai pēc lietas dalībnieku lūguma var apturēt tiesvedību un vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 20 Minētā kodeksa 491. panta 1. punkta a) apakšpunktā būtībā ir paredzēts, ka apturētais kriminālprocess ir jāatsāk, ja vairs nepastāv apturēšanas iemesli.
- 21 Šī paša kodeksa 513. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka lēmumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nevar pārsūdzēt parastā kārtībā.
- 22 Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 667. panta 1. punktu *legfőbb ügyész* (ģenerālprokurors, Ungārija) var vērsties *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) ar “pārsūdzību tiesiskuma interesēs”, lūdzot konstatēt zemāku instanču tiesu pieņemto spriedumu un rīkojumu prettiesiskumu.
- 23 Šī kodeksa 669. pantā ir paredzēts:
- “1. Ja *Kúria* [(Augstākā tiesa)] atzīst pārsūdzību, kas ir celta tiesiskuma interesēs, par pamatotu, spriedumā tā konstatē, ka apstrīdētais lēmums ir prettiesisks, savukārt pretējā gadījumā tā ar rīkojumu pārsūdzību noraida.

2. *Kúria* [(Augstākā tiesa)], ja tā konstatē attiecīgā lēmuma prettiesiskumu, var attaisnot apsūdzēto, atcelt medicīniska rakstura piespiedu līdzekli, izbeigt tiesvedību, noteikt vieglāku sodu

vai piemērot vieglāku pasākumu, atcelt apstrīdēto lēmumu un attiecīgā gadījumā nodot lietu atkārtotai izskatīšanai atbilstošajā tiesā.

3. Izņemot 2. punktā minētos gadījumus, *Kúria* [(Augstākā tiesa)] nolēmumā vienīgi tiek konstatēts prettiesiskums.

[..]”

24. Saskaņā ar minētā kodeksa 755. panta 1. punkta a) apakšpunkta aa) punktu gadījumā, ja apsūdzētā persona, kura dzīvo ārvalstī un kuras adrese ir zināma, ir pienācīgi uzaicināta un neierodas tiesas sēdē, kriminālprocess ir jāturpina aizmuguriski, ja nav izsniedzams Eiropas vai starptautiskais apcietināšanas orderis vai – gadījumos, kad šāds orderis nav izsniegts, – ja prokurors nepieprasa piemērot brīvības atņemšanas sodu vai ievietot attiecīgo personu sociālās korekcijas izglītības iestādē.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

25. Iesniedzējtiesnesis, kas izskata lietu vienpersoniski *Pesti Központi Kerületi Bíróság* (Peštas apgabala centrālā tiesa, Ungārija), veic tiesvedību kriminālprocesā pret IS, turku izcelsmes Zviedrijas pilsoni, par Ungārijas tiesību normu, kuras reglamentē šaujamoču un munīcijas iegādi, glabāšanu, izgatavošanu, tirdzniecību, importu, eksportu un pārvadāšanu, apgalvojamo pārkāpumu. Tiesvedības valoda ir ungāru valoda, ko apsūdzētais neprot. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka apsūdzētais var sazināties tikai ar tulka starpniecību.
26. IS tika aizturēts Ungārijā 2015. gada 25. augustā un tajā pašā dienā tika nopratināts kā “aizdomās turētais”. Pirms šīs nopratināšanas IS lūdza advokāta un tulka palīdzību, un nopratināšanā, kurā advokāts nevarēja piedalīties, IS tika informēts par aizdomām, kas vērstas pret viņu. IS atteicās sniegt liecību, motivējot ar to, ka viņš nevar konsultēties ar savu advokātu.
27. Minētajā nopratināšanā par izmeklēšanu atbildīgā amatpersona pieaicināja zviedru valodas tulku. Tomēr iesniedzējtiesnesis apgalvo, ka nav nekādas informācijas nedz par to, kādā veidā tika izvēlēts tulks un kā tika pārbaudītas viņa zināšanas, nedz arī par to, vai tulks un apsūdzētais bija varējuši viens otru saprast.
28. Pēc šīs pašas nopratināšanas IS tika atbrīvots. Viņš dzīvo ārpus Ungārijas, un vēstule, kas tikusi nosūtīta uz agrāk paziņoto adresi, tika saņemta atpakaļ ar norādi “nav pieprasīta”. Iesniedzējtiesnesis precizē, ka tiesvedības stadijā apsūdzētā klātbūtne tomēr ir obligāta pirmstiesas sēdē un ka valsts apcietināšanas ordera vai Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšana ir iespējama tikai gadījumos, kad apsūdzētajam var tikt piespriests brīvības atņemšanas sods. Tomēr tas norāda, ka šajā lietā prokurors ir pieprasījis uzlikt naudas sodu un ka līdz ar to, ja apsūdzētais neierodas norādītajā datumā, iesniedzējtiesai tiesvedība ir jāturpina aizmuguriski.
29. Šajos apstākļos iesniedzējtiesnesis min, pirmkārt, ka Direktīvas 2010/64 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāveic konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu, ka sniegtais mutiskais un rakstiskais tulkojums atbilst kvalitātei, kas prasīta saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 8. punktu un 3. panta 9. punktu, un tas nozīmējot, ka mutiskajam tulkojumam ir jābūt pietiekami kvalitatīvam, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, it īpaši – nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu zināms, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz

aizstāvību. Tas arī norāda, ka minētās direktīvas 5. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, lai veicinātu mutiskā un rakstiskā tulkojuma atbilstību un nodrošinātu tā efektīvu pieejamību, dalībvalstīm jācenšas izveidot neatkarīgu un pienācīgi kvalificētu tulku un tulkotāju reģistru vai reģistrus.

- 30 Iesniedzējtiesnesis piebilst, ka Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punktā un 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties saņem rakstveida paziņojumu par tiesībām valodā, ko viņi saprot, kā arī informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz.
- 31 Šajā kontekstā tas norāda, ka Ungārijā nav nekāda oficiāla tulkotāju un tulku reģistra un ka Ungārijas tiesiskajā regulējumā nav precizēts, kādas personas kriminālprocesā varētu tikt norīkotas kā tulkotāji vai tulki *ad hoc*, nedz arī tas, saskaņā ar kādiem kritērijiem tas notiek, bet tiek reglamentēti tikai apliecināti dokumentu tulkojumi. Šāda tiesiskā regulējuma neesamības dēļ nedz advokāts, nedz tiesa nevarot pārbaudīt mutiskā tulkojuma kvalitāti. Aizdomās turētais vai apsūdzētais, kurš neprot ungāru valodu, pirmajā nopratināšanā šādā statusā ar tulka palīdzību tiekot informēts par aizdomām, kas pret viņu vērstas, un savām procesuālajām tiesībām, bet, ja tulkam nav pienācīgu zināšanu, iesniedzējtiesneša ieskatā var tikt pārkāptas attiecīgās personas tiesības uz informāciju par savām tiesībām un tās tiesības uz aizstāvību.
- 32 Tādējādi, pēc iesniedzējtiesneša domām, rodas jautājums, vai Ungārijas tiesiskais regulējums un prakse ir saderīgi ar Direktīvām 2012/13 un 2010/64 un vai no Savienības tiesiskā regulējuma izriet, ka nesaderīguma gadījumā valsts tiesa nevar turpināt krimināllietas izskatīšanu aizmuguriski.
- 33 Otrkārt, iesniedzējtiesnesis precizē, ka kopš laika, kad 2012. gada 1. janvārī stājās spēkā tiesu reforma, par tiesu sistēmas centrālo administrāciju un pārvaldību ir atbildīgs *Országos Bírósági Hivatal* (Valsts tiesu birojs, Ungārija) priekšsēdētājs (turpmāk tekstā – “OBH priekšsēdētājs”), kuru uz deviņiem gadiem iecēļ Ungārijas Nacionālā asambleja, un ka šim priekšsēdētājam ir plašas pilnvaras, tostarp lemt par tiesnešu iecelšanu amatā, tiesu vadītāju iecelšanu un disciplinārlietu ierosināšanu pret tiesnešiem.
- 34 Tas arī precizē, ka *Országos Bírói Tanács* (Valsts tiesu padome; turpmāk tekstā – “VTP”), kuras locekļus ievēlē tiesneši, ir uzticēts uzraudzīt OBH priekšsēdētāja darbību un noteiktos gadījumos apstiprināt viņa lēmumus. 2018. gada 2. maijā VTP pieņēma ziņojumu, kurā tika konstatēts, ka OBH priekšsēdētājs ir pārkāpis likumu ar savu praksi, viņam bez pienācīga pamatojuma atzīstot par nesekmīgiem konkursus par tiesnešu un tiesu vadītāju vakantajiem amatiem un ar to, ka vēlāk viņš vairākos gadījumos pēc savas izvēles iecēla pagaidu tiesu vadītājus. 2018. gada 24. aprīlī OBH priekšsēdētājs esot paziņojis, ka VTP darbība neatbilst likumam, un kopš tā laika viņš atsakās sadarboties ar šo struktūru un tās locekļiem. VTP jau vairākkārt esot paziņojusi, ka OBH priekšsēdētājs un viņa ieceltie tiesu priekšsēdētāji neievēro šīs struktūras kompetenci.
- 35 Iesniedzējtiesa tāpat norāda, ka *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija) – kura ir apelācijas tiesa attiecībā uz iesniedzējtiesnesi – priekšsēdētāju arī šādā veidā ir iecēlis uz laiku OBH priekšsēdētājs. Lai uzsvērtu šīs informācijas nozīmīgumu, iesniedzējtiesnesis precizē, cik lielā mērā OBH priekšsēdētājs var ietekmēt tiesnešu darbu un karjeras virzību, tostarp attiecībā uz lietu iedalīšanu, pilnvarām disciplinārlietās un darba vidi.
- 36 Šajā kontekstā iesniedzējtiesnesis, atsaucoties, pirmām kārtām, uz vairākiem starptautiskiem atzinumiem un ziņojumiem, kuros konstatēta pilnvaru pārmērīga koncentrēšanās OBH priekšsēdētāja rokās un atsvāra neesamība attiecībā uz to, kā arī, otrām kārtām, uz Tiesas un

Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, vēlas noskaidrot, vai šāda situācija ir saderīga ar LES 19. pantā un Hartas 47. pantā nostiprināto tiesu neatkarības principu. Tas arī šaubās, vai šādā kontekstā pie tā notiekošā tiesvedība var tikt uzskatīta par lietas taisnīgu izskatīšanu.

- 37 Treškārt, iesniedzējtiesnesis norāda, ka ar tiesību aktu grozījumiem, kas stājās spēkā 2018. gada 1. septembrī, tika palielinātas noteiktas prokuroru atalgojuma piemaksas, savukārt noteikumi par tiesnešu atalgojumu netika grozīti. Līdz ar to pirmo reizi kopš gadu desmitiem tiesnešu atalgojums esot mazāks nekā tāda paša līmeņa prokuroriem, kuriem ir tāda pati pakāpe un darba stāžs. VTP esot ziņojusi par šo situāciju Ungārijas valdībai, kura esot apsolījusi veikt algas reformu vēlākais līdz 2020. gada 1. janvārim, bet likumprojekts šajā ziņā joprojām neesot iesniegts izskatīšanai, līdz ar to tiesnešu atalgojums kopš 2003. gada esot palicis nemainīgs. Tādējādi iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, tostarp ņemot vērā inflācijas līmeni un vidējās algas pieaugumu Ungārijā gadu gaitā, apstākļi, ka šo tiesnešu atalgojums ilgu laiku netiek korigēts, nebūtu pielīdzināms atalgojuma samazināšanai un vai šīs sekas neizriet no Ungārijas valdības apzināta nodoma –radīt tiesnešiem nelabvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar prokuroriem. Turklāt ar praksi, saskaņā ar kuru *OBH* priekšsēdētājs un tiesu priekšsēdētāji pēc saviem ieskatiem dažiem tiesnešiem piešķir prēmijas un kompensācijas, kuru apmērs bieži vien ir ļoti liels salīdzinājumā ar tiesnešu pamatalgu, vispārīgi un sistemātiski tiek grauts tiesu neatkarības princips.
- 38 Šajos apstākļos *Pesti Központi Kerületi Bíróság* (Peštas apgabala centrālā tiesa, Ungārija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) a) Vai LES 6. panta 1. punkts un Direktīvas 2010/64 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai garantētu tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu apsūdzētajām personām, kuras neprot tiesvedības valodu, dalībvalstij ir jāizveido pienācīgi kvalificētu neatkarīgu tulkotāju un tulku reģistrs vai, ja tas nav iespējams, kādā citā veidā jānodrošina, ka tiesvedības procesā tiek uzraudzīta mutiskās tulkošanas pienācīga kvalitāte?
- b) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša un izskatāmajā lietā mutiskā tulkojuma nepietiekamas kvalitātes dēļ nav iespējams noteikt, vai apsūdzētais ir ticis informēts par aizdomām, kas vērstas pret viņu, un par viņam izvirzītās apsūdzības priekšmetu, vai LES 6. panta 1. punkts un Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šādos apstākļos nevar turpināt tiesvedību izskatīt aizmuguriski?
- 2) a) Vai tiesu neatkarības princips, kas noteikts LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, [Hartas] 47. pantā un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šis princips ir pārkāpts tad, ja [*OBH*] priekšsēdētājs, kurš ir atbildīgs par tiesu centrālās administrācijas darbībām un kuru amatā ieceļ Nacionālā asambleja [parlaments], kam vienīgajai tas ir pakļauts un kas var viņu atbrīvot no amata, aizpilda tiesas priekšsēdētāja amatu – turklāt tāda priekšsēdētāja amatu, kuram tostarp ir pilnvaras attiecībā uz lietu sadales organizēšanu, disciplinārlietas ierosināšanu pret tiesnešiem un šo tiesnešu novērtēšanu –, izmantojot pagaidu tiešu iecelšanu amatā, izvairoties no konkursa procedūras un pastāvīgi ignorējot tiesnešu pašpārvaldes kompetento iestāžu viedokli?
- b) Ja atbilde uz [iepriekšējo jautājumu] ir apstiprinoša un ja tiesnesim, kurš izskata lietu, ir pamatots iemesls uzskatīt, ka viņš tiks nelabvēlīgi ietekmēts viņa tiesvedības un administratīvo darbību dēļ, vai iepriekš minētais princips ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā lietā netiek garantēta lietas taisnīga izskatīšana?

- 3) a) Vai tiesu neatkarības princips, kas noteikts LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, [Hartas] 47. pantā un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar minēto principu nav saderīga situācija, kurā kopš 2018. gada 1. septembra pretēji līdzšinējai praksei, kas tika īstenota iepriekšējos gadu desmitos, Ungārijas tiesneši saskaņā ar tiesību aktiem saņem zemāku atalgojumu nekā attiecīgās kategorijas prokurori ar tādu pašu pakāpi un darba stāžu un kurā, ņemot vērā valsts ekonomisko stāvokli, viņu algas kopumā neatbilst viņu veikto darbību nozīmīgumam, jo īpaši, ņemot vērā augstāko amatpersonu īstenoto diskrecionāro piemaksu praksi?
- b) Ja atbilde uz iepriekš minēto jautājumu ir apstiprinoša, vai minētais tiesu neatkarības princips ir jāinterpretē tādējādi, ka šādos apstākļos nevar garantēt tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu?”
- 39 Ar 2019. gada 18. novembra lēmumu (turpmāk tekstā – “papildu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu”) iesniedzējtiesnesis iesniedza lūgumu tostarp papildināt savu sākotnējo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 40 No papildu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 2019. gada 19. jūlijā ģenerālprokurors, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 667. pantu, ir iesniedzis *Kúria* (Augstākā tiesa) pārsūdzību tiesiskuma interesēs, kas vērsta pret sākotnējo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. No papildu lūguma arī izriet, ka ar 2019. gada 10. septembra nolēmumu *Kúria* (Augstākā tiesa) minēto [sākotnējo] lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atzinusi par prettiesisku, savu nostāju būtībā pamatojot ar to, ka uzdotajiem jautājumiem nav nozīmes, lai rastu risinājumu pamatlietā (turpmāk tekstā – “*Kúria* nolēmums”).
- 41 Iesniedzējtiesnesis norāda, ka no *Kúria* nolēmuma izriet, ka ar LESD 267. pantu izveidotās prejudiciālā nolēmuma tiesvedības sistēmas mērķis ir aicināt Tiesu izteikties par jautājumiem, kas attiecas nevis uz dalībvalsts konstitucionālo kārtību, bet gan uz Savienības tiesībām – nolūkā nodrošināt šo tiesību saskaņotu interpretāciju Eiropas Savienībā. Saskaņā ar minēto nolēmumu kriminālprocesa apturēšana turklāt esot atļauta tikai tādā nolūkā, kas saistīts ar galīga nolēmuma pieņemšanu par apsūdzētā vainīgumu. *Kúria* (Augstākā tiesa) uzskatot, ka prejudiciālajiem jautājumiem, kādus tos iesniedzējtiesnesis ir formulējis sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, nav nozīmes, izvērtējot IS vainīgumu, un ka līdz ar to šis lūgums ir prettiesisks. *Kúria* nolēmumā esot arī norādīts uz agrākajiem tās principiālajiem nolēmumiem, saskaņā ar kuriem nedrīkst iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai tiktu konstatēts, ka piemērojamās Ungārijas tiesību normas neatbilst Savienības tiesībās aizsargātiem pamatprincipiem.
- 42 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan *Kúria* nolēmumā ir vienīgi atzīts sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu prettiesiskums, bet nav atcelts pats lēmums par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, tomēr šim nolēmumam, kas pieņemts saistībā ar pārsūdzību tiesiskuma interesēs, būs ļoti būtiska ietekme uz zemāku instanču tiesu turpmāku judikatūru, ņemot vērā, ka šādu pārsūdzību mērķis ir saskaņot valsts judikatūru. Tādēļ pastāvot risks, ka *Kúria* nolēmumam nākotnē būs atturoša iedarbība attiecībā uz tiesnešiem, kas darbojas zemāku instanču tiesās un kas paredzētu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam.
- 43 Turklāt iesniedzējtiesnesis vēlas noskaidrot, kā tam būtu jārikojas attiecībā uz izskatāmās krimināllietas – kas pašlaik ir apturēta – turpmāko norisi, un uzskata, ka tā ir atkarīga no tā, vai *Kúria* nolēmums ir vai nav prettiesisks.

- 44 Proti, vienā gadījumā būtu jāpieņem, ka *Kúria* (Augstākā tiesa) pareizi ir izvērtējusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un to atzinusi par prettiesisku. Šajā gadījumā iesniedzējtiesnesim būtu jāturpina pamatlietas izskatīšana, jo saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 491. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ja zūd iemesls, kura dēļ tiesvedība ir tikusi apturēta, tiesa atsāk lietas izskatīšanu. Ir taisnība, iesniedzējtiesas ieskatā, ka nevienā Ungārijas tiesību normā nav paredzēts, kas būtu jādara, ja lietas izskatīšana ir tikusi apturēta prettiesiski. Tomēr, piemērojot argumentāciju pēc analogijas, šo Kriminālprocesa kodeksa normu varot interpretēt tādējādi, ka šādā gadījumā tiesai būtu jāatsāk lietas izskatīšana.
- 45 Otrā gadījumā būtu jāpieņem, ka *Kúria* (Augstākā tiesa) kļūdaini ir atzinusi minēto lūgumu par prettiesisku, un tad zemākas instances tiesai būtu jāatteicas no šīs augstākās tiesas nolēmuma piemērošanas, jo tas būtu pretrunā Savienības tiesībām, neraugoties uz minētās augstākās tiesas konstitucionālo kompetenci nodrošināt valsts tiesību vienveidīgumu.
- 46 Turklāt *Kúria* nolēmums esot balstīts uz valsts judikatūru, saskaņā ar kuru prejudiciālā nolēmuma tiesvedība nedrīkst tikt sākta par Ungārijas tiesību atbilstību Savienības tiesībām. Šāda judikatūra esot pretrunā Savienības tiesību pārākuma principam un Tiesas judikatūrai.
- 47 Iesniedzējtiesnesis piebilst, ka 2019. gada 25. oktobrī *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) priekšsēdētājs pret viņu ir sācis disciplinārlietu, balstoties uz tiem pašiem pamatiem, kas izklāstīti *Kúria* nolēmumā.
- 48 Pēc tam, kad Ungārijas valdība bija sniegusi informāciju, ka šī disciplinārlieta ir izbeigta, Tiesa uzdeva jautājumu iesniedzējtiesnesim. Savā 2019. gada 10. decembra atbildē iesniedzējtiesnesis apstiprināja, ka ar 2019. gada 22. novembra dokumentu *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) priekšsēdētājs ir atsaucis aktu, kurā bija lūgts sākt šo disciplinārlietu.
- 49 Tomēr iesniedzējtiesnesis arī norādīja, ka viņš nevēlas šī apstākļa dēļ grozīt papildu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo viņa bažas ir nevis par to, ka pret viņu pašu ir ierosināta disciplinārlieta, bet gan drīzāk par pašu faktu, ka šādos apstākļos šāda disciplinārlieta varētu tikt uzsākta.
- 50 Proti, iesniedzējtiesneša skatījumā viņa kā tiesneša darba kvalitāti nav apšaubījis nedz viņa tiešais vadītājs, nedz arī *Pesti Központi Kerületi Bíróság* (Peštas apgabala centrālā tiesa) Krimināllietu nodaļas vadītājs, un līdz ar to šīs disciplinārlietas sākšanas vienīgais iemesls ir sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturs.
- 51 Šajos apstākļos *Pesti Központi Kerületi Bíróság* (Peštas apgabala centrālā tiesa) nolēma uzdot Tiesai šādus divus papildu prejudiciālus jautājumus:
- 4) a) Vai [LESD] 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šai tiesību normai pretrunā ir valsts tiesas lēmums, ar kuru attiecīgās dalībvalsts augstākā tiesa, rīkojoties dalībvalsts judikatūras vienādošanas procesa ietvaros, zemākas instances tiesas rīkojumu, ar kuru ir uzsākta prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, atzīst par prettiesisku, tomēr neietekmējot konkrētā rīkojuma tiesiskās sekas?
- b) Ja atbilde uz [ceturtā jautājuma a) daļu] ir apstiprinoša, vai [LESD] 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka iesniedzējtiesai ir jāignorē augstākās instances tiesas nolēmumi, kuros ir pausts pretējs viedoklis, un principiālās nostājas, kas tikušas apstiprinātas tiesību vienotības nodrošināšanas interesēs?
- c) Ja atbilde uz [ceturtā jautājuma a) daļu] ir noliedzoša, vai šādā gadījumā, lai gan vēl notiek prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, var atsākt apturēto kriminālprocesu?

5) Vai LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā un [Hartas] 47. pantā, kā arī Tiesas judikatūrā noteiktais tiesu neatkarības princips ir jāinterpretē tādējādi, ka, ievērojot LESD 267. pantu, šis princips ir pārākpts, ja pret tiesnesi tiek ierosināta disciplinārlieta tādēļ, ka viņš ir uzsācis prejudiciālā nolēmuma tiesvedību?”

Par pieteikumu par paātrinātu tiesvedību

- 52 Papildu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesnesis arī lūdza šai lietai piemērot paātrinātu tiesvedību saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. pantu. Šī lūguma pamatojumam viņš norāda, ka paātrinātās tiesvedības piemērošana ir attaisnojama it īpaši ar to, ka *Kúria* nolēmums un pret viņu ierosinātā disciplinārlieta var radīt īpaši negatīvu atturošu iedarbību, kas varētu ietekmēt nākotnē Ungārijā jebkādu lēmumu sākt vai nesākt prejudiciālā nolēmuma tiesvedību atbilstoši LESD 267. pantam.
- 53 Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes un pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklauššanas var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt īsā termiņā, piemērot paātrinātu tiesvedību.
- 54 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šāda paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas ir paredzēts ārkārtas steidzamības situācijas risināšanai. Turklāt no Tiesas judikatūras arī izriet, ka paātrinātā tiesvedība var netikt piemērota, ja lietā radušos juridisko problēmu sensitīvā un sarežģītā rakstura dēļ ir grūti piemērot šādu tiesvedību, tostarp tad, ja nešķiet, ka būtu piemēroti saīsināt tiesvedības rakstveida daļu Tiesā (spriedums, 2021. gada 18. maijs, *Asociația "Forumul Judecătorilor din România"* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 103. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 55 Konkrētajā gadījumā ar 2019. gada 19. decembra lēmumu Tiesas priekšsēdētājs pēc tiesneša referenta un ģenerāladvokāta uzklauššanas noraidīja pieteikumu par paātrinātās tiesvedības piemērošanu šajā lietā. Proti, kā izriet no šī sprieduma 48. punkta, akts, ar kuru sāka disciplinārlieta pret iesniedzējtiesnesi, tika atsaukts. Turklāt kriminālprocess pamatlietā neattiecas uz personu, kurai tiktu piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts pasākums.
- 56 Šajos apstākļos, ņemot vērā iesniedzējtiesas šādi sniegto informāciju un paskaidrojumus, nešķiet, ka šai lietai – kurā, kā izriet no šī sprieduma 52. punkta, turklāt ir radušies ļoti sensitīvi un sarežģīti jautājumi – būtu tik steidzams raksturs, lai būtu pamatoti izņēmuma kārtā atkāpties no parastajiem procesuālajiem noteikumiem, kas piemērojami prejudiciālā nolēmuma tiesvedībai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par ceturto jautājumu

- 57 Ar ceturto jautājumu, kas ir jāizskata pirmām kārtām, iesniedzējtiesnesis būtībā jautā, vai LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka dalībvalsts augstākā tiesa, izskatījusi pārsūdzību tiesiskuma interesēs, konstatē, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko kāda zemākas instances tiesa ir iesniegusi Tiesai atbilstoši minētajai tiesību normai, ir

prettiesisks, tomēr neietekmējot nolēmuma, kurā ietverts šāds lūgums, tiesiskās sekas, un, ja tas tā ir, vai Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liek šai zemākas instances tiesai nepiemērot šādu augstākās tiesas lēmumu.

Par pieņemamību

- 58 Ungārijas valdība apgalvo, ka ceturtais jautājums ir nepieņemams, jo papildu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izklāstītajam pamatojumam par Savienības tiesību interpretācijas nepieciešamību nav nozīmes attiecībā uz pamatlietas iznākumu, it īpaši, ņemot vērā faktu, ka *Kúria* nolēmumam nav tiesiskās iedarbības uz lēmumu par prejudiciālo jautājumu uzdošanu. Turklāt iesniedzējtiesneša izteiktie pieņēmumi par sekām, kādas šim *Kúria* nolēmumam nākotnē varētu būt attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedībām, esot balstīti uz nākotnē paredzamiem un hipotētiskiem notikumiem, un šiem pieņēmumiem pašiem par sevi tāpat neesot nozīmes saistībā ar pamatlietas iznākumu.
- 59 Iesākumā ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantā paredzēto prejudiciālā nolēmuma procedūru ir izveidota cieša sadarbība starp valsts tiesām un Tiesu, kas balstīta uz to savstarpējo funkciju sadali, un tā ir instruments, ar kura palīdzību Tiesa sniedz valsts tiesām Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tām ir nepieciešami, lai atrisinātu tajās izskatāmos strīdus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 21. jūnijs, *Omni Metal Service*, C-259/05, EU:C:2007:363, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šajā sadarbībā tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jāizvērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt savu nolēmumu, gan to jautājumu atbilstība, kurus tā uzdod Tiesai. Līdz ar to Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju (spriedums, 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana), C-510/19, EU:C:2020:953, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 No minētā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības prezumpcija. Atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana), C-510/19, EU:C:2020:953, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Konkrētajā gadījumā, tā kā iesniedzējtiesnesis vēlas noskaidrot, kā tam būtu jārikojas attiecībā uz kriminālprocesa turpmāko norisi pamatlietā, ja *Kúria* nolēmums būtu jāatzīst par tādu, kas ir pretrunā Savienības tiesībām, ir jākonstatē, ka, lai gan ar minēto *Kúria* nolēmumu lēmums par prejudiciālo jautājumu uzdošanu netiek nedz atcelts, nedz grozīts un tāpat ar to iesniedzējtiesai netiek noteikts pienākums atsaukt vai grozīt šo lūgumu, tomēr nevar tikt atzīts, ka *Kúria* nolēmumam nav seku attiecībā uz minēto lūgumu un uz kriminālprocesa pamatlietā.
- 63 Proti, ja šī augstākā tiesa lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniegusi zemākas instances tiesa, kvalificē par prettiesisku, šāda kvalifikācija noteikti rada sekas šai pēdējai minētajai tiesai, pat ja tai nav tiešas ietekmes uz lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu spēkā esamību. Tā, konkrētajā gadījumā iesniedzējtiesnesim it īpaši ir jāizlemj, vai tas uztur vai neuztur savus prejudiciālos jautājumus, un tāpat tajā pašā laikā jānolemj, vai tas uztur vai neuztur spēkā savu

lēmumu par tiesvedības apturēšanu, ko *Kúria* (Augstākā tiesa) būtībā ir uzskatījusi par prettiesisku, vai arī, gluži pretēji, tas atsauc savus jautājumus, ņemot vērā minēto nolēmumu, un turpina kriminālprocesu pamatlietā.

- 64 Turklāt, kā izriet no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, *Kúria* nolēmums tika publicēts oficiālajā krājumā, kas ir paredzēts principiāliem nolēmumiem, kuri tiek pieņemti, lai nodrošinātu valsts tiesību vienveidīgumu.
- 65 Turklāt šādos apstākļos iesniedzējtiesnesim ir arī jāizvērtē, vai, uzturot spēkā savu sākotnējo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tas nepakļauj savu nolēmumu, kas tiks pieņemts pēc būtības pamatlietā, riskam, ka tas tiks pārsūdzēts tādēļ, ka tiesvedības laikā šis tiesnesis ir izdevis rīkojumu par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu, kuru *Kúria* (Augstākā tiesa) atzinusi par prettiesisku.
- 66 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka ceturto jautājumu nevar uzskatīt par tādu, kam nav nozīmes saistībā ar pamatlietas iznākumu, un tādējādi tas ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 67 Pirmām kārtām, attiecībā uz jautājumu par to, vai LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka dalībvalsts augstākā tiesa, izskatījusi pārsūdzību tiesiskuma interesēs, konstatē, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko kāda zemākas instances tiesa ir iesniegusi Tiesai atbilstoši minētajai tiesību normai, ir prettiesisks, tomēr neietekmējot nolēmuma, kurā ietverts šāds lūgums, tiesiskās sekas, ir jāatgādina, ka ar Līgumiem izveidotās tiesu sistēmas stūrakmeni veido prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kas paredzēta ar LESD 267. pantu, t.i., tiesību normu, kuras mērķis, izveidojot tiesnešu dialogu starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ir nodrošināt Savienības tiesību interpretācijas vienveidīgumu, tādējādi ļaujot nodrošināt to saskanību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – ar Līgumiem izveidoto tiesību īpašo raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), C-824/18, EU:C:2021:153, 90. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 68 Šajā ziņā Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka valsts tiesām ir visplašākās iespējas vērsties Tiesā ar jautājumu par atbilstošo Savienības tiesību normu interpretāciju, un šī iespēja pārtop par pienākumu tām tiesām, kas lietu izskata pēdējā instancē izņemot Tiesas judikatūrā atzīto izņēmumu gadījumā (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 69 Proti, gan šī iespēja, gan šis pienākums ir raksturīga iezīme LESD 267. pantā izveidotajai sadarbības sistēmai starp valsts tiesām un Tiesu, kā arī tiesas, kura ir atbildīga par Savienības tiesību piemērošanu, funkcijām, kuras valsts tiesām ir uzticētas ar šo tiesību normu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 33. punkts).
- 70 Līdz ar to, ja valsts tiesa, izskatot lietu, uzskata, ka šajā lietā ir radies jautājums par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību, tai atkarībā no gadījuma ir vai nu iespēja, vai arī pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un šādu iespēju vai pienākumu nevar kavēt ar leģislatīva rakstura vai judikatūrā noteikto regulējumu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 34. punkts).

- 71 Konkrētajā gadījumā, lai gan *Kúria* nolēmumā ir tikai konstatēts sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu prettiesiskums un nav atcelts lēmums, kurā ir ietverts šis lūgums, nedz arī noteikts pienākums iesniedzējtiesnesim atsaukt minēto lūgumu un turpināt tiesvedību pamatlietā, *Kúria* (Augstākā tiesa), pārbaudot šī paša lūguma tiesiskumu no Kriminālprocesa kodeksa 490. panta skatpunkta, ir veikusi – kā norādījis arī ģenerālvokāts secinājumu 43. punktā – sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kontroli, kas līdzinās kontrolei, ko veic Tiesa, lai noteiktu, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.
- 72 Lai gan LESD 267. pantam nav pretrunā tas, ka lēmums par prejudiciālu jautājumu uzdošanu var tikt pārsūdzēts tiesā saskaņā ar valsts tiesībām, tomēr augstākās instances tiesas nolēmums, ar kuru lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek atzīts par prettiesisku tādēļ, ka uzdotie jautājumi nav atbilstoši un nepieciešami pamatlietas atrisināšanai, nav saderīgs ar šo pantu, jo šo elementu izvērtēšana ietilpst Tiesas ekskluzīvajā kompetencē lemt par prejudiciālo jautājumu pieņemamību, kā tas izriet no šī sprieduma 60. un 61. punktā atgādinātās Tiesas judikatūras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 16. decembris, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, 93.–96. punkts).
- 73 Turklāt, kā ģenerālvokāts arī norādījis secinājumu 48. punktā, Savienības tiesību efektivitāte tiktu apdraudēta, ja valsts augstākajā tiesā iesniegtās pārsūdzības iznākums varētu atturēt valsts tiesu, kura izskata strīdu, ko reglamentē Savienības tiesības, īstenot tai ar LESD 267. pantu piešķirtās tiesības uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esamību, lai minētā tiesa varētu noskaidrot, vai valsts tiesību norma ir vai nav saderīga ar Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 22. jūnijs, *Melki un Abdeli*, C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 74 Proti, lai gan *Kúria* (Augstākā tiesa) nav likusi iesniedzējtiesnesim atsaukt sākotnējo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tomēr savā nolēmumā minētā augstākā tiesa šo lūgumu ir atzinusi par prettiesisku. Taču šāds prettiesiskuma konstatējums var vājināt gan atbilžu, ko Tiesa sniegs iesniedzējtiesai, gan nolēmuma, kuru iesniedzējtiesa pieņems šo atbilžu gaismā, autoritāti.
- 75 Turklāt šis *Kúria* (Augstākā tiesa) nolēmums var mudināt Ungārijas tiesas atturēties no prejudiciālu jautājumu uzdošanas Tiesai, lai izvairītos no tā, ka kāds no lietas dalībniekiem, pamatojoties uz minēto *Kúria* nolēmumu, apstrīd to lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu vai ka par šiem lūgumiem tiek iesniegta pārsūdzība tiesiskuma interesēs.
- 76 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānismu “ieinteresēto personu modrība savu tiesību aizsardzībā efektīvi papildina kontroli, kas ar [LESD 258. un 259. pantu] uzticēta Eiropas Komisijai un dalībvalstīm” (spriedums, 1963. gada 5. februāris, *van Gend & Loos*, 26/62, EU:C:1963:1, 25. lpp.). Kompetences, kas valsts tiesām piešķirta ar LESD 267. pantu, īstenošanas ierobežojumi kavētu to tiesību efektīvu aizsardzību tiesā, kuras privātpersonām izriet no Savienības tiesībām.
- 77 Tādējādi *Kúria* nolēmums aizskar valsts tiesu prerogatīvas, kas tām ir atzītas LESD 267. pantā, un tādējādi Tiesas un valsts tiesu sadarbības, kura izveidota ar lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānismu, efektivitāti (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 5. jūlijs, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 25. punkts).
- 78 Otrām kārtām, attiecībā uz jautājumu par to, vai Savienības tiesību pārākuma princips valsts tiesai, kas ir vērsusies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kura prettiesiskumu ir konstatējusi – tomēr neietekmējot lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu tiesiskās sekas –

attiecīgās dalībvalsts augstākā tiesa, liek neņemt vērā šādu augstākās tiesas nolēmumu, ir jāatgādina, pirmkārt, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar Savienības tiesību pārākuma principu tiek nostiprināta Savienības tiesību prioritāte pār dalībvalstu tiesībām. Tādējādi šis princips nosaka pienākumu visām dalībvalstu struktūrām nodrošināt dažādo Savienības normu pilnīgu iedarbību, un dalībvalstu tiesības nevar ietekmēt iedarbību, kura šīm dažādajām normām ir atzīta minēto valstu teritorijā (spriedums, 2021. gada 18. maijs, *Asociația "Forumul Judecătorilor din România"* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 244. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 79 Tādējādi Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu fakts, ka dalībvalsts atsaucas uz valsts tiesību normām, pat ja tās ir konstitucionāla ranga normas, nevar apdraudēt Savienības tiesību vienotību un efektivitāti. Proti, saskaņā ar iedibināto judikatūru Savienības tiesību pārākuma principam piemītošās sekas ir saistošas visām dalībvalsts iestādēm, un tostarp valsts tiesību normas par tiesu kompetenču sadalījumu, ieskaitot konstitucionāla ranga normas, nevar tam radīt šķērslī (spriedums, 2021. gada 18. maijs, *Asociația "Forumul Judecătorilor din România"* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 245. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 80 Otrkārt, kā izriet no pastāvīgās judikatūras, valsts tiesību norma, kas liedz īstenot LESD 267. pantā paredzēto procedūru, ir jāatstāj bez piemērošanas, attiecīgajai tiesai nelūdzot vai negaidot šīs valsts tiesību normas iepriekšēju atcelšanu likumdošanas ceļā vai kādā citā konstitucionālā procesā (spriedums, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), C-824/18, EU:C:2021:153, 141. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 81 No tā izriet, ka Savienības tiesību pārākuma princips liek zemākas instances tiesai neņemt vērā attiecīgās dalībvalsts augstākās tiesas nolēmumu, ja tā uzskata, ka šis nolēmums aizskar tai LESD 267. pantā atzītās prerogatīvas un tātad Tiesas un valsts tiesu sadarbības, kura izveidota ar lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānismu, efektivitāti. Ir jāprecizē, ka, ņemot vērā šo prerogatīvu apjomu, neviens apsvērumus par labu minētā nolēmuma saglabāšanai nevar izrietēt no iespējamā apstākļa, ka savā lēmumā par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa varētu konstatēt, ka šīs zemākas tiesas Tiesai uzdotie prejudiciālie jautājumi ir pilnībā vai daļēji nepieņemami.
- 82 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, pirmkārt, ka LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka dalībvalsts augstākā tiesa, izskatījusi pārsūdzību tiesiskuma interesēs, konstatē, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko kāda zemākas instances tiesa ir iesniegusi Tiesai atbilstoši minētajai tiesību normai, ir prettiesisks, pamatojot šo konstatējumu ar to, ka uzdotie jautājumi nav atbilstoši un nepieciešami pamatlietas atrisināšanai, tomēr neietekmējot lēmuma, kurā ietverts šāds lūgums, tiesiskās sekas, un, otrkārt, ka Savienības tiesību pārākuma princips liek šai zemākas instances tiesai nepiemērot šādu valsts augstākās tiesas nolēmumu.

Par piekto jautājumu

- 83 Ar piekto jautājumu, kas ir jāizskata otrām kārtām, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, Hartas 47. pants un LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā fakts, ka pret valsts tiesnesi tiek ierosināta disciplinārlieta, pamatojoties uz to, ka tas ir vērsies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši minētajam 267. pantam.

Par pieņemamību

- 84 Ungārijas valdība un Komisija norāda uz piektā jautājuma nepieņemamību. Minētā valdība būtībā apgalvo, ka disciplinārlietai, kas sāka pret iesniedzējtiesnesi, bet pēc tam atsaukta un izbeigta, nav nozīmes, jo tās ietekme uz iesniedzējtiesneša tiesas spriešanas funkciju nevar tikt noteikta. Savukārt Komisija būtībā apgalvo, ka minētajam jautājumam nav nozīmes attiecībā uz pamatlietas iznākumu un katrā ziņā iesniedzējtiesnesis nav sniedzis nekādu informāciju par disciplinārlietas sākšanas ietekmi uz kriminālprocesa, ko tas izskata, turpināšanu.
- 85 Šajā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 60. un 61. punktā jau atgādināto judikatūru, ir jāuzsver, ka 2019. gada 10. decembra atbildē uz informācijas pieprasījumu, ko tam bija nosūtījusi Tiesa, iesniedzējtiesnesis ir precizējis, ka, neraugoties uz tās disciplinārlietas atsaukšanu, kura sāka pret viņu, viņa jautājumam joprojām ir nozīme, jo viņa jautājumi izriet no paša fakta, ka šādos apstākļos disciplinārlieta varētu tikt sākta, un tāvad nav atkarīgi no minētās tiesvedības norises.
- 86 Turklāt ir jākonstatē, ka ceturtais un piektais prejudiciālais jautājums ir cieši saistīti. Proti, no papildu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka tieši *Kúria* nolēmuma dēļ, ar kuru sākotnējais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ticis atzīts par prettiesisku, *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) priekšsēdētājs pieņēma aktu, pieprasot sākt disciplinārlietu pret iesniedzējtiesnesi. Tādējādi ar piekto jautājumu iesniedzējtiesnesis būtībā vēlas noskaidrot, vai viņš, lemjot par pamatlietas būtību, var neievērot *Kúria* nolēmumu, nebaidoties, ka pret viņu vērstā disciplinārlieta, kas balstīta uz *Kúria* nolēmumu, tiks atjaunota.
- 87 Līdz ar to, tāpat kā saistībā ar ceturto jautājumu, iesniedzējtiesnesis ir sastapies ar procesuālu šķērslī, kurš izriet no valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas attiecībā pret viņu un kurš viņam ir jānovērš, pirms viņš var izskatīt pamatlietu bez ārējas iejaukšanās un tāvad – saskaņā ar Hartas 47. pantu – pilnīgi neatkarīgi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Governo della Repubblica italiana* (Itālijas miertiesnešu statuss), C-658/18, EU:C:2020:572, 46. punkts un tajā minētā judikatūra). Proti, viņš vēlas noskaidrot nosacījumus, ar kādiem var tikt turpināta tiesvedība pamatlietā pēc tam, kad tika pieņemts *Kúria* nolēmums, ar kuru sākotnējais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika atzīts par prettiesisku un kurš arī tika izmantots par pamatu disciplinārlietas sākšanai pret viņu. Šajā ziņā izskatāmā lieta atšķiras no lietām, kurās tika pasludināts 2020. gada 26. marta spriedums *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny* (C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234) un kurās atbildes uz Tiesai uzdotajiem Savienības tiesību interpretācijas jautājumiem attiecīgajām iesniedzējtiesām nebija nepieciešamas, lai atrisinātu valsts tiesību procesuālos jautājumus, pirms tās varētu lemt par tajās izskatāmajiem strīdiem pēc būtības.
- 88 No tā izriet, ka piektais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 89 Iesākumā ir jānorāda, ka piektais jautājums attiecas uz LES 19. panta 1. punkta otrās daļas, Hartas 47. panta un LESD 267. panta interpretāciju. Tomēr no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma izriet, kā tas būtībā jau ir norādīts šī sprieduma 86. un 87. punktā, ka šis jautājums ir radies saistībā ar procesuālām grūtībām, kuras būtu jāatrisina, pirms varētu tikt lemts par pamatlietas būtību, un ar kurām tiek apšaubīta kompetence, kas iesniedzējtiesnesim ir LESD 267. pantā paredzētajā procedūrā. Līdz ar to piektais jautājums ir jāizvērtē tikai no LESD 267. panta skatpunkta.

- 90 Šajā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 68.–70. un 72. punktā atgādināto Tiesas judikatūru, ir jāuzsver, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka valsts tiesību normas, no kurām izriet, ka pret valsts tiesnešiem var tikt ierosināta disciplinārlieta tādēļ, ka tie Tiesai ir iesnieguši lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nav pieļaujamas. Proti, pati iespēja vien, ka pret valsts tiesnešiem var tikt ierosināta disciplinārlieta tādēļ, ka tie ir iesnieguši lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vai vēlāk nolēmuši to uzturēt, var apdraudēt attiecīgo valsts tiesnešu iespējas vērsties Tiesā efektīvu īstenošanu un par Savienības tiesību īstenošanu atbildīgās tiesas funkcijas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 58. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2021. gada 15. jūlijs, Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi attiecībā uz tiesnešiem), C-791/19, EU:C:2021:596, 227. punkts).
- 91 Apstākļi, ka pret šiem tiesnešiem nevar tikt ierosinātas disciplinārlietas vai piemēroti disciplinārsodi par to, ka viņi ir izmantojuši šādu iespēju vērsties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem, kura ietilpst to ekskluzīvajā kompetencē, turklāt ir uzskatāms par viņu neatkarības neatņemamu garantiju; šī neatkarība it īpaši ir būtiska tiesu sadarbības sistēmas, ko iemieto LESD 267. pantā paredzētais prejudiciālā nolēmuma tiesvedības mehānisms, pareizai darbībai (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 59. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 92 Turklāt ir jānorāda, ka disciplinārlieta, kas sāka tādēļ, ka valsts tiesnesis ir nolēmis vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var atturēt visas valsts tiesas iesniegt šādus lūgumus un tas varētu apdraudēt Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu.
- 93 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka pret valsts tiesnesi tiek ierosināta disciplinārlieta, pamatojoties uz to, ka tas ir vērsies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši minētajai tiesību normai.

Par pirmo jautājumu

Par pieņemamību

- 94 Ungārijas valdība uzskata, ka pamatlieta, kā to ir konstatējusi *Kúria* (Augstākā tiesa), ir lieta, kurā faktisko un juridisko apstākļu vērtējums ir vienkāršs un kurā būtībā nav vajadzīga Savienības tiesību interpretācija. Atsaucoties uz *Kúria* nolēmumu, šī valdība vispārīgi apgalvo, ka pamatlietā izskatāmajā kriminālprocesā nav atklāts neviens fakts vai apstākļi, kuri ļautu secināt, ka ir pārkāpti noteikumi, kas reglamentē valodu lietojumu kriminālprocesā, vai ka par lietu atbildīgās iestādes nav izpildījušas savus pienākumus, un no kuriem iesniedzējtiesa būtu varējusi secināt, ka ir vajadzīga Savienības tiesību interpretācija. Tā kā pamatlietā konkrēti neesot radušās nekādas reālas problēmas attiecībā uz mutiskā tulkojuma kvalitāti, šī jautājuma pirmajai daļai esot hipotētisks raksturs un tādēļ Tiesai uz to neesot nedz nepieciešams, nedz iespējams atbildēt. Līdzīgi, ņemot vērā pamatlietas faktus, atbilde uz šī jautājuma otro daļu arī neesot nepieciešama, jo – minētās valdības ieskatā –, balstoties uz faktiem, kurus ir konstatējusi *Kúria* (Augstākā tiesa) uz izmeklēšanas lietas materiālu pamata, apsūdzētais ir sapratis viņam izvirzīto apsūdzību.
- 95 Šajā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 60. un 61. punktā minēto Tiesas judikatūru, ir jānorāda, ka iesniedzējtiesnesis sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izklāsta apstākļus, kādos viņš nolēma uzdot šo jautājumu, un iemeslus, kuru dēļ viņš to ir uzdevis. Proti, kā izriet no šī sprieduma 25.–28. punkta, pamatlieta attiecas uz aizmugurisko kriminālprocesu, kas sākts pret

Turcijā dzimušo Zviedrijas pilsoni, kurš tiek apsūdzēts par Ungārijas tiesību aktu par šaujamočiem un municiju pārkāpumu, noslēdzot izmeklēšanu, kuras laikā policijas dienesti viņu nopratināja zviedru valodas tulka klātbūtnē, bet nepiedaloties advokātam, lai gan runa bija par nopratināšanu, kurā viņam tika paziņots, ka viņu tur aizdomās šajos tiesību aktos paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Tādējādi pamatlietai ir acīmredzama saikne ar Direktīvas 2010/64 un Direktīvas 2012/13 normām, uz kurām attiecas pirmais jautājums.

- 96 Turklāt attiecībā uz Ungārijas valdības argumentu, saskaņā ar kuru pamatlieta esot lieta, kurā faktisko un juridisko apstākļu vērtējums ir vienkāršs un kurā tādēļ nav vajadzīga Tiesas veikta Savienības tiesību interpretācija, kā rezultātā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot nepieciešams, pietiek, pirmkārt, atgādināt, kā tas izriet no šī sprieduma 60. punktā minētās Tiesas judikatūras, ka tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jāizvērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt savu nolēmumu, gan to jautājumu atbilstība, kurus tā uzdod Tiesai. Otrkārt, šāds apstāklis nevarētu liegt valsts tiesai uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu, un tas nebūtu iemesls, lai šādi uzdotu jautājumu padarītu par nepieņemamu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, *Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny*, C-383/19, EU:C:2021:337, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 97 Līdz ar to ir jākonstatē, ka pirmais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 98 Vispirms ir jānorāda, ka pirmajā jautājumā ir atsauce uz LES 6. panta 1. punktu. Tomēr, izņemot vispārīgu atsauci uz Hartas piemērojamību, šī tiesību norma neatbilst iesniedzējtiesas argumentācijai, kāda tā izriet no sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma. Turklāt runa ir par vispārīgu tiesību normu, ar kuru Savienība atzīst, ka Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem, kurā ir precizēts, ka Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos, un kurā ir sniegti precizējumi par Hartā paredzēto tiesību, brīvību un principu interpretācijas metodi. Šajos apstākļos ir konstatējams, ka šai tiesību normai nav nozīmes saistībā ar pirmā jautājuma analīzi.
- 99 Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Tiesai var nākties ņemt vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 100 Atbilstoši Hartas 48. panta 1. punktam ikvienu apsūdzēto uzskata par nevainīgu, kamēr vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu. Turklāt Hartas 48. panta 2. punktā ir noteikts, ka ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.
- 101 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Hartas 52. panta 3. punktā ir paskaidrots, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā konvencijā noteiktajām tiesībām. Atbilstoši skaidrojumiem, kuri attiecas uz Hartas 48. pantu un kuri saskaņā ar LES 6. panta 1. punkta trešo daļu un Hartas 52. panta 7. punktu ir jāņem vērā, interpretējot Hartu, šis 48. pants atbilst ECPAK 6. panta 2. un 3. punktam. Tādējādi Tiesai ir jāgādā, lai tās veiktā Hartas 48. panta interpretācija nodrošinātu aizsardzības līmeni, kas atbilst ECPAK 6. pantā garantētajam, kā to ir interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Gambino* un *Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, 39. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 102 Šajos apstākļos ar pirmā jautājuma pirmo daļu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2010/64 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā dalībvalstīm ir noteikts pienākums izveidot neatkarīgu tulku un tulkotāju reģistru vai nodrošināt, lai tiesas procesā veiktā mutiskā tulkojuma kvalitātes atbilstība varētu tikt pārbaudīta.
- 103 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvas 2010/64 5. panta 2. punktā ir paredzēts, ka “dalībvalstis cenšas izveidot pienācīgi kvalificētu [neatkarīgu] tulku un tulkotāju reģistru vai reģistrus”.
- 104 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī konteksts un tā tiesiskā regulējuma mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedumi, 2015. gada 2. septembris, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, 28. punkts, un 2016. gada 16. novembris, *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 19. punkts).
- 105 No paša šīs tiesību normas formulējuma, kurā lietots darbības vārds “censties”, izriet, ka pienācīgi kvalificētu neatkarīgu tulku un tulkotāju reģistra izveide ir drīzāk programmatiska rakstura prasība, nevis pienākums sasniegt rezultātu, un turklāt tai pašai par sevi nav nekādas tiešas iedarbības.
- 106 Šo gramatisko interpretāciju apstiprina konteksts, kādā iekļaujas minētā tiesību norma, un Direktīvas 2010/64 mērķi.
- 107 Saskaņā ar šīs direktīvas 12. apsvērumu ar to tiek noteikti kopējie minimālie standarti, kas jāpiemēro mutiskā un rakstiskā tulkojuma nodrošināšanai kriminālprocesā.
- 108 Atbilstoši minētās direktīvas 17. apsvērumam šādiem standartiem būtu jānodrošina bezmaksas un pienācīga lingvistiska palīdzība, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kas nerunā valodā, kurā notiek kriminālprocess, vai nesaprot to, varētu pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiku nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.
- 109 Attiecībā uz mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāti Direktīvas 2010/64 24. apsvērumā ir norādīts, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir iespējams to kontrolēt, ja kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā ir tikušas informētas par šajā ziņā pastāvošu nepilnību. Turklāt Direktīvas 2010/64 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis veic konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtais mutiskais un rakstiskais tulkojums atbilst kvalitātei, kas prasīta saskaņā ar tās 2. panta 8. punktu, savukārt pēdējā minētajā normā ir precizēts, ka mutiskajam tulkojumam ir jābūt “pietiekami kvalitatīv[am], lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību”.
- 110 No šiem noteikumiem un preambulas apsvērumiem izriet, ka neatkarīgi no konkrētas Direktīvas 2010/64 5. panta piemērošanas kārtības tajā ir prasīts, lai dalībvalstis pieņemtu “konkrētus pasākumus”, lai nodrošinātu mutiskā tulkojuma “pietiekamu kvalitāti” nolūkā, pirmkārt, garantēt, ka attiecīgajām personām ir zināmi tām pārmestie fakti un tās var īstenot savas tiesības uz aizstāvību, un, otrkārt, garantēt pareizu tiesvedību. Šajā ziņā neatkarīgu tulkotāju vai tulku reģistra izveide ir viens no līdzekļiem, kas var veicināt šāda mērķa sasniegšanu. Lai gan nevar uzskatīt, ka ar šo direktīvu dalībvalstīm būtu noteikts pienākums izveidot šādu reģistru, tomēr tās 5. panta 1. punktā – pietiekami precīzā un beznosacījumu veidā, lai persona uz to varētu atsaukties un lai valsts tiesa varētu to piemērot, – ir paredzēts, ka dalībvalstis veic

konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāti, lai šajā nolūkā to rīcībā būtu atbilstoši pakalpojumi un lai veicinātu efektīvu piekļuvi šiem pakalpojumiem.

- 111 Direktīvas 2010/64 2. panta 5. punktā šajā ziņā bez nosacījumiem un precīzi ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir “iespēja sūdzēties par to, ka tulkojuma kvalitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu”.
- 112 Tomēr šāda iespēja neatbrīvo dalībvalstis no to pienākuma, kas paredzēts Direktīvas 2010/64 5. panta 1. punktā, aplūkojot to kopsakarā tostarp ar tās 2. panta 8. punktu, proti, veikt “konkrētus pasākumus”, lai nodrošinātu, ka sniegtais mutiskais tulkojums ir “pietiekami kvalitatīvs”, it īpaši, ja nepastāv neatkarīgu tulkotāju vai tulku reģistrs.
- 113 Šajā ziņā ar lietas taisnīgu izskatīšanu saistīto prasību ievērošana paredz nodrošināt, lai apsūdzētā persona zinātu, par ko tā tiek apsūdzēta, un lai tā varētu sevi aizstāvēt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 15. oktobris, *Covaci*, C-216/14, EU:C:2015:686, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Tātad kompetento iestāžu pienākums neaprobežojas tikai ar tulka norīkošanu. Turklāt tām, ja ir saņemta attiecīgā informācija konkrētā gadījumā, ir jāveic kontrole pār sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2006. gada 18. oktobris, *Hermi* pret Itāliju, CE:ECHR:2006:1018JUD001811402, 70. punkts).
- 114 Proti, fakts, ka valsts tiesas nav pārbaudījušas apgalvojumus par tulka sniegto pakalpojumu neatbilstību, var veidot tiesību uz aizstāvību pārkāpumu (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, *Knox* pret Itāliju, CE:ECHR:2019:0124JUD007657713, 182. un 186. punkts).
- 115 Tādējādi, lai pārliecinātos, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais, kurš nerunā un nesaprot kriminālprocesā lietoto valodu, tomēr ir ticis pareizi informēts par to, kas viņam tiek pārmests, valsts tiesām ir jāpārbauda, vai viņam ir sniegts “pietiekami kvalitatīvs” mutiskais tulkojums, lai viņš varētu saprast viņam izvirzīto apsūdzību – nolūkā garantēt lietas taisnīgu izskatīšanu. Lai valsts tiesas varētu veikt šo pārbaudi, šīm tiesām tostarp ir jābūt piekļuvei informācijai, kas attiecas uz neatkarīgu tulkotāju un tulku atlases un norīkošanas procedūru.
- 116 Konkrētajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka Ungārijā nav neatkarīgu tulkotāju vai tulku reģistra. Iesniedzējtiesa norāda, ka valsts tiesiskā regulējuma nepilnību dēļ praksē nav iespējams garantēt aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti. Ungārijas valdība tomēr apgalvo, ka tiesiskais regulējums, kas reglamentē profesionālo tulku un tulkotāju darbību, kā arī kriminālprocesa normas ļauj ikvienai personai, kas neprot ungāru valodu, saņemt lingvistisku palīdzību, kuras kvalitāte atbilst lietas taisnīgas izskatīšanas prasībām. Abstrahējoties no šiem apsvērumiem par valsts tiesībām, ir jānorāda, ka iesniedzējtiesai ir jāveic konkrēts un precīzs pamatlietas apstākļu vērtējums, lai pārbaudītu, vai pamatlietā attiecīgajai personai sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāte, ņemot vērā no Direktīvas 2010/64 izrietošās prasības, ir bijusi pietiekama, lai šī persona varētu uzzināt savas aizturēšanas iemeslus vai tai izvirzīto apsūdzību un lai tādējādi tai būtu iespēja īstenot savas tiesības uz aizstāvību.
- 117 Līdz ar to Direktīvas 2010/64 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāte ir pietiekama, lai aizdomās turētais vai apsūdzētais varētu saprast viņam izvirzīto apsūdzību un lai valsts tiesas varētu veikt pārbaudi attiecībā uz šo mutisko tulkojumu.

- 118 Pirmā prejudiciālā jautājuma otrās daļas mērķis ir noskaidrot, vai gadījumā, ja nav šāda reģistra vai citas mutiskā tulkojuma kvalitātes atbilstības pārbaudes metodes un ja nav iespējams noteikt, vai aizdomās turētais vai apsūdzētais ir ticis informēts par aizdomām vai apsūdzību, kas vērstas pret viņu, Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts, aplūkojot tos kopsakarā ar Hartas 48. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tiesvedības turpināšanu aizmuguriski.
- 119 Šis jautājums ir balstīts uz premisu, saskaņā ar kuru tādu valsts pasākumu neesamības dēļ, kuri būtu paredzēti, lai garantētu mutiskā tulkojuma kvalitāti, iesniedzējtiesai ir liegti līdzekļi, kas tai ļautu pārbaudīt šīs kvalitātes atbilstību. Tomēr ir jāatgādina, ka neatkarīgi no jautājuma par to, vai pastāv vispārīgi valsts pasākumi, kas ļautu nodrošināt un kontrolēt kriminālprocesā sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti, iesniedzējtiesai ir jāveic konkrēts un precīzs pamatlietas apstākļu vērtējums, lai pārbaudītu, vai šajā lietā attiecīgajai personai sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāte, ņemot vērā no Direktīvas 2010/64 izrietošās prasības, ir bijusi pietiekama.
- 120 Šīs pārbaudes noslēgumā iesniedzējtiesa var nonākt pie secinājuma, ka tā nevar noskaidrot, vai attiecīgā persona tai saprotamā valodā ir tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību, vai nu tāpēc, ka šai personai sniegtais mutiskais tulkojums nav bijis atbilstošs, vai arī tāpēc, ka nav iespējams noteikt šī mutiskā tulkojuma kvalitāti. Līdz ar to pirmā prejudiciālā jautājuma otrā daļa ir jāsaprot tādējādi, ka tās mērķis ir noskaidrot, vai Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts, lasot tos Hartas 48. panta 2. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka persona tiek tiesāta aizmuguriski tad, ja neatbilstoša mutiskā tulkojuma dēļ šī persona valodā, kuru tā saprot, nav tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību, vai arī tad, ja nav iespējams noskaidrot sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti un tātad konstatēt, ka šī persona tai saprotamā valodā ir tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību.
- 121 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar ECPAK 6. panta 3. punktu ikvienam apsūdzētajam ir tiesības “tikt nekavējoties informētam, viņam saprotamā valodā un detalizēti, par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu”. ECPAK 6. panta 1. un 3. punktā sniegtās garantijas ir piemērojamas ikvienam “apsūdzētajam” šī termina autonomā nozīmē, kāda tā tam ir ECPAK aptvertajā jomā. “Apsūdzības krimināllietā” esamība ir konstatējama tad, ja kompetentās iestādes pret kādu personu oficiāli ir izvirzījušas apsūdzību vai ja darbības, ko veikušas šīs iestādes saistībā ar aizdomām, kuras ir vērstas pret šo personu, būtiski ietekmē tās stāvokli. Tādējādi tostarp personu, kas ir tikusi aizturēta tādēļ, ka tā tiek turēta aizdomās noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, var uzskatīt par “apsūdzētu noziedzīgā nodarījumā” un tā var atsaukties uz ECPAK 6. pantā paredzēto aizsardzību (ECT spriedums, 2017. gada 12. maijs, *Simeonovi* pret Bulgāriju, CE:ECHR:2017:0512JUD002198004, 110. un 111. punkts).
- 122 Saskaņā ar ECT judikatūru krimināltiesību jomā precīza un pilnīga informācija par apsūdzētajam izvirzīto apsūdzību un tādējādi par juridisko kvalifikāciju, ko tiesa var noteikt attiecībā uz šo personu, ir būtisks procesa taisnīgas norises nosacījums. Tiesības tikt informētam par apsūdzības raksturu un iemeslu ir jāapsver kopsakarā ar apsūdzētā tiesībām sagatavot savu aizstāvību (ECT spriedums, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju, CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 52. un 54. punkts). Paziņošana kādam par to, ka pret viņu ir sākta vajāšana, ir tik nozīmīgs juridisks akts, ka tam būtu jāatbilst formāliem un materiāltiesiskiem nosacījumiem, kuri garantē efektīvu apsūdzētās personas tiesību īstenošanu, un ar neskaidru un neoficiālu informētību vien nepietiek (ECT spriedums, 2006. gada 1. marts, *Sejdovic* pret Itāliju, CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, 99. punkts).

- 123 Lietas izskatīšanas taisnīgums nozīmē, ka ikvienai personai ir jāspēj saprast viņai izvirzīto apsūdzību, lai varētu sevi aizstāvēt. Personu, kura nerunā vai nesaprot pret viņu vērsta kriminālprocesa valodu un kura nav saņēmusi lingvistisku palīdzību, kas tai ļautu saprast viņai izvirzīto apsūdzību, nevar uzskatīt par tādu, kurai būtu bijusi iespēja īstenot savas tiesības uz aizstāvību.
- 124 Šī būtiskā garantija tiek īstenota it īpaši ar tiesībām uz mutisko tulkojumu, kas ir paredzētas Direktīvas 2010/64 2. pantā, kurā attiecībā uz ikvienu nopratināšanu vai uzklaušīšanu kriminālprocesā ir paredzēts, ka aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nerunā vai nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu, nekavējoties tiek nodrošināta tulka palīdzība, kā arī ar šīs direktīvas 3. pantā paredzētajām tiesībām uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu.
- 125 Ja aizdomās turētie vai apsūdzētās personas tiek aizturētas vai apcietinātas, Direktīvas 2012/13 4. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums sniegt tām rakstveida paziņojumu, kurā tostarp ir norādītas tās 3. pantā uzskaitītās procesuālās tiesības.
- 126 Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punktā ir arī noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu rakstveida paziņojumu par savām tiesībām valodā, ko viņi saprot. Ja šis paziņojums par tiesībām attiecīgajā valodā nav pieejams, aizdomās turētie vai apsūdzētās personas “par to tiesībām [jā]informē mutiski valodā, ko viņi saprot”.
- 127 Direktīvas 2012/13 6. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minētā informācija ir jāsniedz “nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu”.
- 128 Ir taisnība, ka Direktīvā 2012/13 nav reglamentēta kārtība, kādā tās 6. pantā paredzētā informācija par apsūdzību ir jāpaziņo apsūdzētajai personai. Tomēr šī kārtība nedrīkst apdraudēt minētajā 6. pantā noteikto mērķi, kas atbilstoši minētās direktīvas 27. apsvērumam paredz aizdomās turētām personām vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanā apsūdzētām personām iespēju sagatavot savu aizstāvību un garantē tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu (spriedums, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro*, C-646/17, EU:C:2019:489, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 129 No tā izriet, ka informācija, kas ir jāpaziņo ikvienai personai, kuru tur aizdomās vai apsūdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. pantu ir jāsniedz valodā, kuru šī persona saprot, attiecīgā gadījumā izmantojot lingvistisku palīdzību, ko sniedz tulks, vai rakstisku tulkojumu.
- 130 Ņemot vērā, cik izšķiroša nozīme visā kriminālprocesā ir tiesībām tikt informētam par attiecīgajai personai izvirzīto apsūdzību, ar apstākli, ka persona, kura nerunā vai nesaprot šajā procesā lietoto valodu, nav saņēmusi lingvistisku palīdzību, kas tai ļautu saprast apsūdzības saturu un aizstāvēties, pietiek, lai konstatētu, ka process nav taisnīgs un ka ir kavēta tiesību uz aizstāvību efektīva īstenošana.
- 131 Ir taisnība, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās

personas līdzdalības pakāpi. Tātad šajā tiesību normā ir pieļauts, ka šīs informācijas nepaziņošana, it īpaši tādēļ, ka tā nav notikusi valodā, kuru saprot apsūdzētā persona, var tikt novērsta kriminālprocesa laikā.

- 132 Tomēr no tā arī izriet, ka krimināltiesa nevar – jo citādi tiktu pārkāpts Direktīvas 2012/13 6. pants, kā arī netiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana un tiesību uz aizstāvību, ko ar to tiecas nodrošināt, efektīva īstenošana – lemt par apsūdzības pamatotību gadījumā, kad apsūdzētais nepiedalās tiesvedībā, ja viņš iepriekš nav ticis informēts par viņam izvirzīto apsūdzību valodā, kuru viņš saprot.
- 133 Tātad konkrētajā gadījumā, ja, pamatojoties uz faktu pārbaudēm, kas jāveic iesniedzējtiesai, tiktu konstatēts, ka sniegtais mutiskais tulkojums nav bijis pietiekami kvalitatīvs, lai apsūdzētais varētu saprast viņa aizturēšanas iemeslus un viņam izvirzīto apsūdzību, šāds apstāklis būtu šķērslis aizmuguriska kriminālprocesa turpināšanai.
- 134 Turklāt, tā kā aizdomās turēto un apsūdzēto tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā ir nostiprinātas Direktīvas 2016/343 8. panta 1. punktā, iespēja organizēt krimināllietas izskatīšanu aizmuguriski šī paša panta 2. punktā ir pakārtota nosacījumam, ka šīs personas ir tikušas pienācīgā laikā informētas par tiesas sēdi un par neierašanās sekām.
- 135 Visbeidzot, ir taisnība, ka saskaņā ar šīs direktīvas 9. pantu dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad aizdomās turētie vai apsūdzētie nepiedalās klātienē savas lietas izskatīšanā tiesā un kad nav izpildīti 8. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi, tiem ir tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā no jauna vai uz citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kurš dod iespēju no jauna noskaidrot lietas faktus. Tomēr šāda tiesību norma nevar attaisnot to, ka persona var tikt notiesāta aizmuguriski, lai gan tā nav tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību atbilstoši šajā 8. panta 2. punktā noteiktajām prasībām, ja šī neinformēšana izriet no neatbilstoša mutiskā tulkojuma un līdz ar to veido citu Savienības tiesību normu pārkāpumu.
- 136 Turklāt tad, ja konkrētajā gadījumā, pamatojoties uz faktu pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, izrādītos, ka nav iespējams noteikt sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti, šāds apstāklis arī būtu šķērslis kriminālprocesa turpināšanai aizmuguriski. Proti, apstāklis, ka nav iespējams noteikt sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti, nozīmē, ka nav iespējams noskaidrot, vai apsūdzētā persona ir tikusi informēta par aizdomām, kas pret to vērstas, vai par tai izvirzīto apsūdzību. Līdz ar to, ņemot vērā to, cik izšķiroša nozīme visā kriminālprocesā ir tiesībām tikt informētam par attiecīgajai personai izvirzīto apsūdzību, un tiesību uz aizstāvību būtisko raksturu, visi apsvērumi, kas attiecas uz šī sprieduma 121.–135. punktā aplūkoto gadījumu, *mutatis mutandis* ir piemērojami šim otrajam gadījumam.
- 137 Tādēļ Direktīvas 2010/64 2. panta 5. punkts un Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts, lasot tos Hartas 48. panta 2. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka persona tiek tiesāta aizmuguriski tad, ja neatbilstoša mutiskā tulkojuma dēļ šī persona valodā, kuru tā saprot, nav tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību, vai arī tad, ja nav iespējams noteikt sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti un tātad konstatēt, ka šī persona tai saprotamā valodā ir tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību.
- 138 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka:
- Direktīvas 2010/64 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma

kvalitāte ir pietiekama, lai aizdomās turētais vai apsūdzētais varētu saprast viņam izvirzīto apsūdzību un lai valsts tiesas varētu veikt pārbaudi attiecībā uz šo mutisko tulkojumu;

- Direktīvas 2010/64 2. panta 5. punkts un Direktīvas 2012/13 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts, lasot tos Hartas 48. panta 2. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka persona tiek tiesāta aizmuguriski tad, ja neatbilstoša mutiskā tulkojuma dēļ šī persona valodā, kuru tā saprot, nav tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību, vai arī tad, ja nav iespējams noteikt sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti un tātad konstatēt, ka šī persona tai saprotamā valodā ir tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību.

Par otro un trešo jautājumu

- 139 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 19. pantā un Hartas 47. pantā nostiprinātais tiesu neatkarības princips ir jāinterpretē tādējādi, ka šim principam pretrunā ir tas, ka *OBH* priekšsēdētājs, apejot konkursa procedūras piemērošanu attiecībā uz tiesnešu kandidatūrām un piemērojot tiešu pagaidu iecelšanu, izraugās tiesas priekšsēdētāju, precizējot, ka pēdējais minētais tiesas priekšsēdētājs tostarp ir pilnvarots lemt par lietu iedalīšanu, ierosināt disciplinārlietas pret tiesnešiem un izvērtēt tiesnešu sniegumu, un, ja atbilde uz šo jautājumu būtu apstiprinoša, vai tiesvedība tiesā, kuru vada šāds priekšsēdētājs, ir uzskatāma par taisnīgu. Ar trešo jautājumu tā būtībā jautā, vai šis princips ir jāinterpretē tādējādi, ka šim principam ir pretrunā atalgojuma sistēma, kurā tiesnešiem ir paredzēts mazāks atalgojums nekā tās pašas kategorijas prokuroriem un kura ļauj piešķirt tiesnešiem patvaļīgi nosakāmas prēmijas, un – apstiprinošas atbildes gadījumā – vai minētais princips ir jāinterpretē tādējādi, ka šādos apstākļos tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu nevar tikt nodrošinātas.
- 140 Ņemot vērā, ka Ungārijas valdība un Komisija apstrīd šo jautājumu pieņemamību, pamatojoties būtībā uz to, ka nedz LES 19. panta, nedz Hartas 47. panta interpretācijai nav nozīmes pamatlietas atrisināšanā, ir jāatgādina – kā izriet no paša LESD 267. panta formulējuma –, ka lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam ir jābūt “vajadzīgam”, lai iesniedzējtiesa varētu “sniegt spriedumu” lietā, kuru tā izskata (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 141 Tiesa ir vairākkārt atgādinājusi, ka gan no LESD 267. panta formulējuma, gan tā sistēmas izriet, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedības priekšnoteikums tostarp ir strīda faktiskā izskatīšana valstu tiesās, kā ietvaros tām ir jāpieņem nolēmums, kurā var tikt ņemts vērā prejudiciālais nolēmums (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 142 Tādējādi šādas tiesvedības ietvaros starp minēto strīdu un Savienības tiesību normām, kuru interpretācija tiek lūgta, ir jāpastāv tādai saiknei, ka šī interpretācija ir objektīvi vajadzīga nolēmumam, kas iesniedzējtiesai ir jāpieņem (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 143 Konkrētajā gadījumā no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu neizriet, ka starp Savienības tiesību normām, uz kurām attiecas otrais un trešais jautājums, un pamatlietu pastāvētu saikne, kas varētu padarīt lūgto interpretāciju par vajadzīgu, lai iesniedzējtiesnesis, piemērojot no šādas interpretācijas izrietošās atziņas, varētu pieņemt nolēmumu, kas būtu vajadzīgs šī strīda izspriešanai (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 144 Proti, pirmkārt, kā norādījis arī ģenerālvokāts secinājumu 90. un 91. punktā, pamatlieta nekādā ziņā neattiecas uz Ungārijas tiesu sistēmu kopumā, kuras daži aspekti varētu negatīvi ietekmēt tiesu varas un it īpaši iesniedzējtiesas neatkarību Savienības tiesību aktu īstenošanā. Šajā ziņā ar to, ka starp pamatlīetas būtību un Hartas 47. pantu vai – pat plašāk – LES 19. pantu varētu pastāvēt materiāla saikne, nepietiek, lai izpildītu LESD 267. pantā noteikto vajadzības kritēriju. Lai pastāvētu šāda saikne, vēl ir nepieciešams, lai šo tiesību normu interpretācija, kāda tiek lūgta saistībā ar otro un trešo jautājumu, būtu objektīvi vajadzīga pamatlīetas atrisināšanai pēc būtības, bet šajā lietā tas tā nav.
- 145 Otrkārt, lai gan Tiesa jau ir atzinusi par pieņemamiem prejudiciālus jautājumus par tādu Savienības procesuālo tiesību normu interpretāciju, kuras attiecīgajai iesniedzējtiesai būtu pienākums piemērot sprieduma taisīšanas nolūkā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 17. februāris, *Weryński*, C-283/09, EU:C:2011:85, 41. un 42. punkts), tāds nav šajā lietā uzdotā otrā un trešā jautājuma tvērums (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 50. punkts).
- 146 Treškārt, tāpat nav konstatējams, ka Tiesas atbilde uz minētajiem jautājumiem varētu sniegt iesniedzējtiesai tādu Savienības tiesību interpretāciju, kas tai ļautu izlemt valsts tiesību procesuālos jautājumus, pirms tā varētu izšķirt tajā izskatāmo strīdu pēc būtības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 51. punkts).
- 147 No visa iepriekš minētā izriet, ka otrais un trešais jautājums nav pieņemams.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 148 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka dalībvalsts augstākā tiesa, izskatījusi pārsūdzību tiesiskuma interesēs, konstatē, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko kāda zemākas instances tiesa ir iesniegusi Tiesai atbilstoši minētajai tiesību normai, ir prettiesisks, pamatojot šo konstatējumu ar to, ka uzdotie jautājumi nav atbilstoši un nepieciešami pamatlīetas atrisināšanai, tomēr neietekmējot lēmuma, kurā ietverts šāds lūgums, tiesiskās sekas. Savienības tiesību pārākuma princips liek šai zemākas instances tiesai nepiemērot šādu valsts augstākās tiesas nolēmumu.**
- 2) **LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā fakts, ka pret valsts tiesnesi tiek ierosināta disciplinārlieta, pamatojoties uz to, ka tas ir vērsies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši minētajai tiesību normai.**

- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/64/ES (2010. gada 20. oktobris) par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāte ir pietiekama, lai aizdomās turētais vai apsūdzētais varētu saprast viņam izvirzīto apsūdzību un lai valsts tiesas varētu veikt pārbaudi attiecībā uz šo mutisko tulkojumu.**

Direktīvas 2010/64 2. panta 5. punkts un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā 4. panta 5. punkts un 6. panta 1. punkts, lasot tos Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 2. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka persona tiek tiesāta aizmuguriski tad, ja neatbilstoša mutiskā tulkojuma dēļ šī persona valodā, kuru tā saprot, nav tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību, vai arī tad, ja nav iespējams noteikt sniegtā mutiskā tulkojuma kvalitāti un tātad konstatēt, ka šī persona tai saprotamā valodā ir tikusi informēta par tai izvirzīto apsūdzību.

[Paraksti]